

«Твої листи завжди пахнуть зов'ялими трояндами...»

Сценарій свята до Дня народження Лесі Українки

Історія одного кохання

Ведучий.

На високім і ніжнім чолі України,
На квітучі сади і на сині моря,
На березовий жаль і на смуток калини
Не погасна засяяла диво-зоря.
Незгасно зійшла на віки і навіки
Хоч доля земна не стелилась їй раєм.
Та аж до Сурамі від першого крику
Жага в ній горіла, яка не вмирає.
Уже в дитинстві у Лесі виявилися надзвичайні здібності до віршування.
Свій перший вірш «Надія» вона написала у дев'ять років, який присвятила
своїй тітці Олені, яку було заслано у Сибір.

Ведучий.

З цього часу і до кінця життя поезія, слово, пісня стали призначенням,
сенсом її життя. В краю соснових борів, таємничих лісових озер, росистих
лука. Дівчинка росла веселою, жвавою, була здібною і працьовитою,
товаришувала з сільськими дітьми, плавала, лазила по деревах, грала у
рухливі ігри. Разом з братами і сестрами брала участь у народних святах.
Весела від народження дівчинка любила співати і танцювати, жартувати,
але не знала вона, що за її дитячими плечиками вже стоїть біда. Відтоді
хвороба не покидала її. Дівчинка витримала кілька операцій, часто
виїздила на лікування в Крим, Одесу, Болгарію, Німеччину, Італію,
Єгипет, Грузію. Її життя стало постійною боротьбою. Хвороба забрала в
Лесі дитинство, юність, не дала змоги вчитися в школі, нормально жити.
Нестерпні муки, роздираючі болі зробили Лесю стійкою, розвили в неї
незвичайну силу волі. Та незважаючи на всі випробування, поетеса
відчувала радість від спілкування з природою, рідними, друзями і вмiла
передати це у своїх віршах.

Леся.

Хто вам сказав, що я слабка,
Що я корюся долі?
Хіба тремтить моя рука,
Чи пісня й думка кволі?
Ви чули, раз я завела
Жалі та голосіння, –
То ж була буря весняна,
А не сльота осіння.
А восени... Яка журба,
Чи хто цвіте, чи в'яне,
Тоді й плакучая верба
Злото-багряна стане.
Коли ж суворая зима
Покриє барви й квіти –
На гробі їх вона сама
Розсипле самоцвіти.

Ведучий.

У родині розуміли виняткову обдарованість Лесі. Порядок життя родини Косачів полягав, між іншим, у тому, що дворянські діти виростили не білоручками, а скоріше мали золоті руки. не цуралися жодної праці. Зображення колодяженського життя серед краси і дарів природи виглядало б надто ідилічним, коли б не згадати ті фізичні муки які терпіла у цьому райському благословенному закутку Леся. На людях вона не стогнала й не плакала, – «бо й такі бувають рани, що нема на них бальзаму, окрім панцира міцного!». Тим панциром її була твердість духу. Так було ще в дитинстві, коли дівчинка десь необачно впала, коли їй боліло. Так і пізніше було, коли їй доводилося місяцями лежати у «легких кайданах», з прив'язаною до ліжка ногою в гіпсі.

Леся.

Як дитиною бувало,
Упаду собі на лихо,
То хоч в серце біль доходив,
Я собі вставала тихо.
«Що болить?» – мене питали,
Але я не признавалась
– Я була малою горда –

Щоб не плакати, я сміялась.

Ведучий.

Дівчинка була дуже здібною до музики, старанно вчилася грати на фортепіано, це була її розрада, втіха, її пристрасть. Леся чула в собі покликання музиканта. Але після операції лівої руки в жовтні 1883 року Леся вже не могла мріяти про високу професійну майстерність музиканта, дуже болісно вона прощалася з інструментом, якому довіряла дівочий смуток, радощі й таємниці.

Леся.

Мій давній друже! Мушу я з тобою
Розстатися надовго... Жаль мені!
З тобою звикла я ділитися журбою,
Сповідувать думки веселі та сумні.
Тож при тобі мій друже давній, вірний,
Пройшло життя дитячеє моє.
Як сяду при тобі я в час вечірній,
Багато спогадів тоді встає!
Коли я смуток свій на струни клала,
З'являлась ціла згряя красних мрій,
Веселкою моя надія грала,
Далеко линув думок легкий рій.
Розстаємось надовго ми з тобою!
Зостанешся ти в самоті німій,
А я не матиму де дітись з журбою...
Прощай же, давній, любий друже мій!

Ведучий.

Десь затаївшись у куточку, коли грали інші, дитина ридала. Друг фортепіано був резонатором її душі. Допмагаючи братові Михайлу у навчанні, з яким найбільше товаришувала, сама досконало вивчила історію стародавнього світу, а в 19 років для молодшої сестри написала підручник «Стародавня історія східних народів», що в 1918 році був виданий як підручник для національної школи. Її розум і освіта вражали. Швидкому росту письменницьких здібностей Лесі Українки сприяли творча атмосфера, в якій вона зростала, і оточення.

Ведучий.

В 17 років вона вперше їхала на лікування до Одеси. Важка хвороба гнала її немов від дерева відірваний листок, з рідної Волині в теплі краї, але

перед її поетичним зором поставало подільське село. Волинь, Волинське Полісся – осередок батьків у Колодяжному рано стали для Лесі Українки «втраченим краєм», адже хвороба прирікала дівчинку ще юною на розставання з рідними сторонами, на вигнання в далекі, не раз зовсім чужі краї.

Леся.

Прощай Волинь, прощай рідний куточок,
Мене від тебе доленька жене,
Немов од дерева одірваний листочок...

Ведучий.

Такі прощальні ностальгійні співи бриніли в її душі кожен раз, як подавалась вона, як та пташка, у вирій, гнана осінніми холодними дощами й колочими зимовими вітрами. Та не вдалося хворобі зламати надлюдську волю поетеси, не вдалося заволодіти її душею і розумом.

Леся.

Гетьте, думи, ви хмари осінні!
То ж тепера весна золота!
Чи то так у жалю, в голосінні
Проминуть молодії літа?
Ні, я хочу крізь сльози сміятись,
Серед лиха співати пісні,
Без надії таки сподіватись,
Жити хочу! Геть, думи сумні!

Ведучий.

Одеса, Крим... Чорне море. Коли Леся побачила його вперше, була приголомшена. Але де б не була поетеса, завжди тужила за рідним краєм, у думках її зринав образ України. До тебе, Україно, наша бездольна мати,

Леся.

Струна моя перша озветься,
І буде струна урочисто і тихо лунати,
І пісня від серця поллеться.

Ведучий.

Улітку 1911 року Леся на лікуванні. Далеко вона від рідної домівки... Туга за рідним краєм, милою Волиню дала поштовх до написання драми-феєрії «Лісова пісня». В гарячковій безсонній праці за десять днів народився цей незрівнянний поетичний шедевр – глибоко філософська поема, в якій знайшли своє вічне життя чарівні образи її рідного Полісся.

Ведучий.

Тридцять років вона боролася із невиліковною хворобою, і рідні люди, як могли, полегшували її страждання. Але жоден з них не міг захистити Лесю від неї самої, від її кохання. Вона любила без міри. Творчість будь-якого поета чи прозаїка – це передусім історія його кохання, зрад, інтриг і пристрастей. Такі історії не схожі між собою, кожна має свою родзинку та особливе значення, і в тому, мабуть, головна принада любові.

Ведучий.

Уперше вихідець із освічених селян, який народився 12 серпня 1868 року в містечку Ставищі на Київщині, побачив Лесю влітку 1886-го у волинському селі Колодяжному, де її батьки мали чималий маєток. Максимові Славінському було вісімнадцять, дівчині – п'ятнадцять років. Вона любила купатися в озері, та на той час навіть не підходила до води: соромилася своїх осоружних милиць. Юнак цього не помічав, бо був делікатним та ще й мав чимало парубоцьких справ разом із Ларисиним братом Михайлом.

Леся.

Стояла я і слухала весну,
Весна мені багато говорила,
Співала пісню дзвінку, голосну
То знов таємно-тихо шепотіла.
Вона мені співала про любов,
Про молодощі, радощі, надії,
Вона мені переспівала знов
Те, що давно мені співали мрії.

Ведучий.

Немає достаменних свідчень про те, чому перервалися ці романтичні стосунки – перейшовши у дружні (їхнє спілкування тривало ще протягом багатьох років). Відомо, що Олена Пчілка недолюблювала хлопця, вважаючи його «лінтюгою», та навряд чи воля матері стала б перешкодою на шляху норовливої дочки.

Ведучий.

Поселився в родині Косачів квартирант – яскравий, гарний, веселий, меткий. А що вже вродливий – брови як намальовані, очі темним небезпечним вогнем палають – справжній грузин. Нестор Гамбарашвілі. Відразу звернув на себе увагу національною самобутністю, захопленням пісенною творчістю Грузії. Вони з Лесею були ровесниками.

Потоваришували – нескінчені розмови, до того ж вона допомагала Несторові вивчати французьку мову, а він їй – грузинську. Грузія викликала в дівчини щирий інтерес: її захоплювала сила духу народу, який усім лихоліттям протиставив свою мужність та доблесть і зумів зберегти себе. Леся зацікавилась історією і літературним надбанням країни, яка була рідною для Гамбарашвілі.

Леся.

«Який цікавий, дивний куточок – Грузія! Скільки мужності і доблесті повинен мати народ-жменька, щоб уцілити... Коли б я не була україркою, я б хотіла бути грузинкою».

Ведучий.

Думка про те, що поряд вірний, щирий, до того ж, такий красивий друг, зігрівала серце і давала затаєну надію... Батьки Нестора жили скромно, тому не мали змоги матеріально допомагати синові, – і він канікули використовував, щоб підробити та заощадити грошей. Тим літом, коли хлопець від'їздив на батьківщину, вони обмінялися фотографіями. З Грузії Нестор вислав їй у подарунок кинджал, за її проханням. А потім, у 1897 році в Ялті, де лікувалась, Леся дізналася про його шлюб – про це повідомила їй мати. Дівчина відгукнулась, не дуже-то криючись з гіркотою та розчаруванням:

Леся.

«Попався, жучку, в панську ручку!»

Дуже сумно мені те, що ти кажеш про Гамбарова. Привітай його від мене. Як побачиш, звичайно. Скажи, що я часто згадую його, а що я йому не пишу, то се, певно, його не здивує... Хоча воно так і мало статися.

Ведучий.

Та для неї це була тяжка драма – мати навіть ховала подалі отой кинджал. Перше кохання – і світле, і сумне. Цей світлий сум потім згадується легко – наче хмарка накопилася, пролилася коротким дощем і зникла без сліду – як і не було... А тоді цілу довгу зиму вона відчувала себе чужою у цьому світі.

Ведучий.

Кохання, що пройшло через все її життя, Леся зустріла біля моря – моря, котре так зачарувало її. Воно могло бути лагідним, тихим і бурливим – але завжди таїло в собі таємницю, розгадка якої дорівнювала розгадці таємниці життя. Вона любила дивитися, як сонце великою краплею падало в хвилі, як вогнисте світило велично сходило над обрієм, опромінюючи

яскравим світлом і землю, і море, і серце... І безмежне море, що дарувало відчуття дотику до вічності, подарувало їй надію на зцілення, на палке кохання... Крим відіграв у житті Лесі Українки велику та магічну роль, подарувавши надію на сцілення і палке кохання. Влітку 1897 р. в Ялті Леся Українка познайомилася з Сергієм Костянтиновичем Мержинським, який лікувався від туберкульозу легень. Він був справжнім, великим, спалюючим і знищуючим коханням Лесі Українки.

Леся.

І знову ставлю я собі питання:

Чи дружба це, чи це кохання?

Я не кохаю тебе і не прагну дружиною стати.

Твої поцілунки, обійми і в мріях не сняться мені,

В мислях ніколи коханим тебе не одважусь назвати;

Я часто питаю себе: чи кохаю? – Одказую: ні!

Тільки ж як сяду край тебе, серденько мов птиця
заб'ється,

Дивлюся на тебе й не можу одвести очей,

І хоч з тобою розстануть, то в думці моїй застається

Наче жива твоя постать і кожнеє слово з речей.

Часто я в думці з тобою великі розмови проваджу,

І світять, як мрія, мені твої очі, ті зорі сумні...

Ох, я не знаю, мій друже, сама я не зважу, –

Коли б ти спитав: «Чи кохаєш?» – чи я б тобі мовила:

ні?..

Ведучий.

Трагічна, безмежно сумна, але й водночас духовно висока історія кохання, далека від повної взаємності. Ці люди не могли не зустрітися. Тонкою, лагідною вдачею Леся й Сергій були подібні одне до одного. Нескінчені, невичерпні розмови з ним відкривали нові світи незнаних уявлень і почуттів, будили нову мрію життя. Він приїхав з Мінська, де служив на залізниці. Сергій закінчив Київський університет, був дуже освіченою й цікавою людиною, громадським діячем, шанувальником театру. Літо 1897 року... Воно було незабутнє. Може, найкраще, найщасливіше в житті Лесі Українки. Довго блукали полями, вибиралися на старовинні степові кургани, плавали човном по річці. Яскраві враження від природи зблизили молодих людей, спілкування приносило насолоду і втіху. В її житті назавжди оселилося велике кохання, якому Леся не могла і не хотіла

опиратися. Але були перепони – здавалося, непереборні. І головна – Сергій кохав іншу жінку. І Леся знала про це.

Вона була для Мержинського лише другом, вони стали близькі духовно, їх зв'язували теплі та довірливі стосунки, але... Затаєно чекала дівчина хоч би якогось прояву, котрий би можна було розцінити як кохання.

Леся.

«Це нічого, що ти не обнімав мене ніколи. Це нічого, що між нами не було і спогаду про поцілунки, о, я прийду до тебе з найщільніших обіймів, від найсолодших поцілунків! Тільки з тобою я не сама... тільки ти вмієш рятувати мене від самої себе».

Ведучий.

Дуже скоро між ними відбудеться розмова, яка розставляє всі крапки над «і» в їхніх відносинах, і Леся мужньо сприймає «ні», сказане коханим.

Ведучий.

Були і зустрічі, і прощання. На протязі майже чотирьох років. Чотири найщасливіших роки – попри все... Безмежна радість полонила душу, коли чула рідний голос, ненароком торкалася його тонкої руки з довгими пальцями. Були листи. Але в жодному з них не знаходила навіть натяку на те, чого так молила душа. Щеміло серце від ніжного звернення: «Ларочко...».

Ведучий.

Батьки не схвалювали доньчиних почуттів, хоч розуміли і в душі співчували їй, але жаліли свою дитину. Вважаючи що вона марнує себе чужим лихом, коли сама ледве стала на ноги після стількох недуг. Вони недокоряли вголос, не перешкоджали чинити їй, як вона хоче. Однак мовчки засуджували все це. І від цього ставало ще тяжче. Мовчазні конфлікти приносили багато страждань. Лесі теж було жаль батьків і всю рідню, яким вона завдавала прикрощів, але ніколи й хвилину не вагалася – вона вся на боці приреченого, вона за тих, хто страждає і гине.

Діалог з матір'ю

Мати: Ти нікуди не поїдеш. Я не пущу тебе.

Леся: Але, мамо, якщо я не поїду до нього зараз, може статися, що я його більше ніколи не побачу (собирає вещи)

Мати: Ти занести себе! Я цього не допущу.

Леся: Я вирішила і мене ніщо вже не може зупинити. Я не така безхарактерна, як ви про мене гадаєте. І в рішучу хвилину тільки я собі можу допомогти. І ніхто, чуєш, ніхто.

Мати: Він приречений

Леся: Я вже їду до нього. Їду

Мати: Я проклинаю тебе, проклинаю! (плаче)

Леся: Мамо! Мамо! Ти візьми назад ці страшні слова. Я розумію, що завдаю вам стільки турбот, та я не можу інакше, не можу.

Мати: Прости, донечко, я сама не розумію, що говорю.

Ведучий.

Мати, зважаючи на тривалу хворобу дочки, яку нарешті, після довгих зусиль та небезпечної операції, вдалося загальмувати, – не радила їхати до хворого з відкритою формою сухот. Та Леся думала інакше. Для неї це не було безрозсудство. На олтар дружби і любові вона могла покласти, не задумуючись, найвищу жертву.

Леся.

І знову сумнів стиснув серце,

Пече... І болю не знесу,

І радості мілке озерце

Гарячим подихом сушу.

Чи так живу?

Чи в цьому сила?

Чи маю право так кохати?

Я щастя трепетне носила

В своїх очах, в своїх устах.

Ведучий.

На початку січня 1901 року Леся знов поїхала до Мінська, але цього разу поїхала не провідувати, а доглядати хворого, сама слабка і хвора, їде допомогти коханому боротися з важкою недугою. Вона єдина, хто був поряд з

Мержинським в його останні дні. Вона мужньо боролася за його життя.

Леся.

«Тепер нема й розмови про те, чи їду я, чи ні. Звичайно, їду».

Все, все покинуть, до тебе поинуть,

Мій ти єдиний, мій зламаний квіте!

Все, все покинуть, з тобою загинуть,

То було б щастя, мій згублений світе!

Стать над тобою і кликнуть до бою

Злую мару, що тебе забирає,

Взять тебе в бою чи вмерти з тобою,

З нами хай щастя і горе вмирає.

Ведучий.

Стан здоров'я Сергія Мержинського різко погіршився. Давня хвороба легенів несподівано активізувалася з небувалою силою. Він жив у своїх родичів у Мінську. Викликали лікаря, який нічого втішного не сказав. Діалог з Мержинським і лікарем

Леся: Ну як він? Тільки правду, лікарю.

Лікар: Останнім часом він не підіймається з ліжка. Кашель, кров, мучить гарячка, приступи. Вважаю, що перебування біля хворого – небезпечно для вашого здоров'я.

Мержинський: Леся (садиться возле него)

Леся: Усі передають вам безліч вітань і мають надію, що ви скоро встанете. І ви встанете, я знаю це.

Мержинський: Як ви себе почуваєте?

Леся: Не погано, дякую.

Мержинський: Я дуже довго чекав на вас, дуже довго.

Леся: Тому що поїзд довго йшов. Та дарма. Я приїхала та підйму вас. (вытирает ему лоб)

Мержинський: Ви тримайтесь від мене подалі (кашляє довго)

Леся: Нічого

Мержинський: ви обіцяли мені, що повезете мене кудись. Тепер з моєю бідою це неможливо. Хтось буде супроводжувати? Це ж так багато клопоту везти мене кудись.

Леся: Що ви, друже мій, поїдемо обов'язково весною в Швейцарію. Ви тепер від мене нікуди не дінетесь. Буду вас як стара нянька доглядати. А лікарів ми з вами усіх проженем. І ліки викинем. Буду вас лікувати едельвейсами. Як знахарі травами лікують. Ви знаєте, що запах конвалій лікує серце? І поїдемо. І кашляти не будемо.

Мержинський: Дякую, Лесе. Я розумію – великий егоїзм не відпускати вас від себе та інакше я не можу. Ні, без сумніву, не можу. Я пережив свою останню весну. Тепер ніщо мене врятувати не зможе, хіба диво, тому благаю вас, працюйте, пишіть... (Леся вытирає йому лоб)

Ведучий.

Якою була її любов? У тієї любові були руки, щоб допомагати коханому, у неї були ноги, щоб спішити на допомогу в біді й хворобі, у неї були очі,

щоб бачити горе і нужду, у неї були вуха, щоб чути тихі його зітхання, у неї була душа, щоб взяти його біль, – ось якою була її любов... А ще вона писала за нього листи. Він диктував їй листи до іншої жінки – говорив про своє кохання... У жорстоких приступах задухи тримав Лесю за руку, а освідчувався іншій. Як можна було те пережити – знала лише вона сама. Леся – слабка, наче паросток! – знайшла в собі сили і мудрість забути образи перед обличчям вічної розлуки. Як гірко! Вона не відвоювала його ні у тієї жінки, ні у смерті...

Діалог з Мержинським

Мержинський: Лариса Петрівна, як вважаєте, чому нам не пише Віра?

Леся: Вона ж на засланні. А може листи не доходять?

Мержинський: Ну що ж, давайте напишемо ми їй. Не заперечуєте?

Леся: Гаразд

Мержинський: Хоча б так. Дорогий мій друже, Віро Григорівно... Як ліпше? Ні... Просто «друже». Я пишу листа вам рукою іншої людини, яка в тяжкий час для мене не залишила мене...

Леся.

Все одно – бути поруч, до останку... Вдивлятися в любе обличчя...

Коли дивлюсь глибоко в любі очі,

В душі цвітуть якісь квітки урочі,

В душі квітки і зорі золотії,

А на устах слова, але не тії,

Усе не ті, що мріються мені,

Коли вночі лежу я у півсні.

Либонь, тих слів немає в жодній мові,

Та цілий світ живе у кожному слові,

І плачу я й сміюсь, тремчу і млію,

Та вголос слів тих вимовить не вмію...

Ведучий.

Чотири рази за 1901 рік вона, перемагаючи власний біль, їздила до нього. Мов на крилах, летіла вона до Сергія, бо знала, що потрібна йому, а він з егоїзмом помираючого просив Лесю написати листа іншій жінці про троянди його кохання, які ніколи не зів'януть.

Леся.

Листи завжди пахнуть зов'ялими трояндами, ти, мій бідний, зів'ялий квіте!

Легкі, тонкі пахощі, мов спогад про якусь любу, минулу мрію. І ніщо так

не вражає тепер мого серця, як сії пахощі, тонко, легко, але невідмінно, невідборонно нагадують вони мені про те, що моє серце віщує і чому я вірити не хочу, не можу. Мій друже, любий мій друже, створений для мене, як можна, щоб я жила сама, тепер, коли я знаю інше життя? О, я знала ще інше життя, повне якогось різкого, пройнятого жалем і тугою щастя, що палило мене, і мучило, і заставляло заламувати руки і битись, битись об землю, в дикому бажанні згинутися, зникнути з цього світу, де щастя і горе так божевільно сплелись...

А потім і щастя, і горе обірвались так раптом, як дитяче ридання, і я побачила тебе. Я бачила тебе і раніше, але не так прозора, а тепер я пішла до тебе всею душею, як сплакана дитина іде в обійми того, хто її жалує. Се нічого, що ти не обіймав мене ніколи, се нічого, що між нами не було і спогаду про поцілунки, о, я піду до тебе з найщільніших обіймів, від найсолодших поцілунків! Тільки з тобою я не сама, тільки з тобою я не на чужині. Тільки ти вмієш рятувати мене від самої себе. Все, що мене томить, все, що мене мучить, я знаю, ти здіймеш своєю тонкою тремтячою рукою, – вона тремтить, як струна, – все, що тьмарить мені душу, ти проженеш променем твоїх блискучих очей, – ох, у тривких до життя людей таких очей не буває! Се очі з іншої країни...

Мій друже, мій друже, нащо твої листи так пахнуть, як зів'ялі троянди?

Мій друже, мій друже, чому ж я не можу, коли так, облити рук твоїх, рук твоїх, що, мов струни, тремтять, своїми гарячими слізьми? Мій друже, мій друже, невже я одинока згину? О візьми мене з собою, і нехай над нами в'януть білі троянди!

Візьми мене з собою. Ти, може, маєш яку іншу мрію, де мене немає? О дорогий мій! Я створю тобі світ, новий світ нової мрії. Я ж для тебе почала нову мрію життя, я для тебе вмерла і воскресла. Візьми мене з собою. Я так боюся жити! Ціною нових молодощів і то я не хочу життя. Візьми, візьми мене з собою, ми підемо тихо посеред цілого лісу мрій і згубимось обоє помалу, вдалині. А на тім місці, де ми були в житті, нехай троянди в'януть, в'януть і пахнуть, як твої любі листи, мій друже... Крізь темряву у простір я простягаю руки до тебе: візьми, візьми мене з собою, се буде мій рятунок. О, рятуй мене, любий! І нехай в'януть білі й рожеві, червоні й блакитні троянди.

Ведучий.

Цю чашу Леся випила до дна. Що може бути трагічніше: вмираючий знесилений чоловік і безнадійно любляча жінка все розуміють, але нічого

не можуть змінити. Вони не вводили в оману ні себе, ні одне одного: Сергій знав, що Леся кохає його, а Леся знала, що його серце належить іншій жінці.

Ведучий.

В останні тижні свого життя Мержинський вже не міг навіть говорити. Це був час надзвичайного трагічного напруження. В одну з найстрашніших ночей Леся написала свою «Одержиму» – драму про велику любов і велику ненависть. І про непокору...

Леся.

Признаюся вам, що я її в таку ніч писала, після якої, певне, буду довго жити, коли вже тоді жива осталась і навіть писала, не перетравивши туги, а в самому її апогею. Якби мене хто спитав, як я з того всього жива вийшла, то я б теж могла відповісти: «Я з того створила драму».

Ведучий.

Сили Мержинського з кожним днем згасали. Майже два з половиною місяці Леся відважно билася за життя свого друга. Та рятунку не було – 16 березня він помер у неї на руках, але жаданих слів чи навіть погляду Леся так і не дочекалася... Чи зреклася вона надії, чи пронесла її через все своє життя?..

Леся.

Уста говорять: «Він навік загинув!»

А серце каже: «Ні, він не покинув!»

Ти чуєш, як бринить струна якась тремтяча?

Тремтить-бринить, немов сльоза гаряча,

Тут в глибині і б'ється враз зі мною:

«Я тут, я завжди тут, я все з тобою!»

Ведучий.

У листах до близьких і друзів Леся намагалася бути бадьорою. Не любила показувати перед людьми своє особисте горе, намагалася затиснути його у грудях, і тільки білі листочки паперу чули сумний та пекучий шепіт змучених вуст.

Ведучий.

Хоча вона знала, що нема порятунку, але смерть Мержинського стала величезним ударом для письменниці. Надівши жалобу, Лариса Петрівна вже до кінця своїх днів не знімала одягу чорного кольору. Багато віршів присвятила Сергію Костянтиновичу...

Леся.

Горить моє серце, його запалила
Гаряча іскра палкого жалю.
Чому ж я не плачу? Рясними сльозами
Чому я страшного вогню не заллю?
Душа моя плаче, душа моя рветься,
Та сльози не ринуть потоком буйним,
Мені до очей не доходять ті сльози,
Бо сушить їх туга вогнем запальним.
Хотіла б я вийти у чистеє поле,
Припасти лицем до сирої землі
І так заридати, щоб зорі почули,
Щоб люди вжахнулись на сльози мої.

Ведучий.

Вона поховала його на Старожевському кладовищі у Мінську холодним похмурим днем. Леся Українка – жінка і поетеса – подарувала білоруському місту прекрасну легенду про зречення в ім'я любові... У Мінську є вулиці – Лесі Українки і Сергія Мержинського. Вони знаходяться в різних кінцях міста. Пам'ять про свою любов до Мержинського Леся пронесла через все своє життя, і туга за коханням, яке так і не стало долею, ятрить душу до останнього її подиху.

Ведучий.

Надмірне напруження, нервові й фізичне, надзвичайна перевтома дали свої тяжкі наслідки – після того, як Леся доглядала хворого Мержинського, вона захворіла ще й на сухоти легень. Підступна хвороба загрожувала життю як ніколи.

Відтоді поетеса жила в санаторіях у Карпатах, у Сан-Ремо, дві зими на Кавказі. Потім – Ялта, Кутаїсі, знову Берлін.

Ведучий.

Можливо, там не було палкої пристрасті, але поетеса відчувала потребу мати біля себе вірного друга. Климент Квітка завжди був поруч, коли їй було погано. Вони розуміли одне одного. Їх поєднувало щось глибоке, духовне. Леся вважала, що кохання – це перш за все самопожертва. Вона фактично врятувала чоловіка, наполігши на терміновій поїздки до Криму. Климент був у дуже поганому стані (також хворів на туберкульоз), однак теплий клімат і активне лікування допомогли.

Після того, як вони одружилися, Леся перестала грати на фортепіано – боялася свого непрофесіоналізму. Перед Лисенком грала, а тут – соромилася. Леся його називала Квіточка. А частіше – Кльоня. Дізнавшись про стан дочки, Олена Пчілка кинула всі свої турботи і разом із найменшою дочкою Ісидорою приїхала 17 липня в Кутаїсі. Рідній матері важко було впізнати Лесю – так вона змінилася. В цей час хвора здебільшого лежала, проте мала цілковиту ясність розуму, живо й бадьоро розмовляла. Та зупинити хворобу було вже неможливо... Леся й сама це розуміла, бо попросила написати любій сестрі Ользі, щоб та приїхала провідати її, а може й попрощатися. А через два дні Лесине самопочуття настільки погіршало, що мати послала телеграму, щоб Ольга виїздила негайно.

Ведучий.

Не дивлячись на тяжку долю, Леся прагнула активної участі у громадському житті. Проявляла інтерес до різних галузей знань, знала багато мов, робила численні переклади. Великою пристрастю віяло від її поезії. Леся Українка служила своєму народові огнистим словом, яке рвалося з глибини самого серця.

Єдина! На всю Україну!

Вогонь пісень Лесі Українки палає уже понад століття. Це незгасимий вогонь таланту, справжнього, від Бога. Донька Прометейя, як прозвали її, несла вона вогонь своїх поезій, цю іскру Божу, за життя людям, несе і зараз, устами нашими, її потомків. То ж нехай звучить серед нас слово Лесі і слово про Лесю, як наша пошана пам'яті її великій. Устами героїні «Лісової пісні» Леся Українка

стверджує:

Леся.

Ні я жива! Я буду вічно жити,
Я в серці те, що не вмирає!

Джерело доступу: <https://super.urok-ua.com/vihovna-godina-do-dnya-narodzhennya-lesi-ukrayinki/>

Войцеховська К.О. Твої листи завжди пахнуть зов'язлими трояндами : сценарій свята до Дня народження Лесі Українки [Електронний ресурс]. – К.О. Войцеховська // Супер урок UA : освітній портал. – Електрон. текст.

дані. – [Київ], 2020. – Режим доступу <https://super.urok-ua.com/vihovna-godina-do-dnya-narodzhennya-lesi-ukrayinki/> вільний. – Заголовок з екрана. – Дата звернення: 15.04.2020. – Мова укр.